

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośzeniem i w agencjach	2,65 „
Na pocztę, już z odnośzeniem	2,89 „
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 „
Na pocztę, już z odnośzeniem	8,87 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej. — — —

OGŁOSZENIA:

na 4 s ronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guidnach. Tłómaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Czwartek: Jana Kant.
Piątek: Ewarysta pap.

CHOJNICE, piątek dnia 26. października 1928 r.

Słońca wschód 6.45 zachód 16.49
Księżycy wschód 15.35 zach 1.11

Polacy do szeregu! Ogłaszamy wielką mobilizację sił narodowych w powiatach: chojnickim, świeckim, tucholskim, sępoleńskim, kościerskim i kartuzkim Wypowiedzmy wojnę germanofilskim chwastom!

Sygnalizujemy pobudkę: Polacy do szeregu! Ataki niemieckie, zmierzające ku zawładnięciu korytarzem pomorskim, wzmagają się i przybierają na zacieklności. Berlińska centrala propagandowa pracuje bardzo energicznie. Krzyczy po całym świecie:

Pomorzenie to Niemcy!

Cóż ją upoważnia do tego zuchwałego kłamstwa? Otóż między innymi Niemcy udowadniają, iż na Pomorzu popyt na gazety niemieckie jest większy niżeli przed wojną. Uważamy te twierdzenia za mocno przesadzone. Przecież jednak musimy, że naprawdę bardzo i to bardzo wielu Polaków abonuje i czyta

tylko gazety niemieckie.

Szczególnie w naszych pogranicznych powiatach. Wstyd to oczywisty i hańba! Czyż ludzie ci nie rozumieją, że przez to ułatwiają Niemcom ich planowane zamachy na całość Polski? Czyż nie rozumieją, że przez to stają się służalcami i agitatorami Berlina? Na zebraniach i miescach publicznych mają gębę, pełną patriotyzmu, lecz u siebie w zaciszu domowym pielęgnują gorliwość ducha krzyżackiego. Jak tu pogodzić więc słowa z czynami?

Musimy poruszyć jeden przedewszystkiem bolesny i smutny fakt. Znaczna ilość

urzędników polskich

tak w Chojnicach jako też szerszej okolicy, abonuje wyłącznie dzienniki i czasopisma niemieckie. Tego już zupełnie zrozumieć nie możemy. Jaki, ludzie żyjący na polskim chlebie, utrzymywani przez państwo polskie, pobierający pensje z polskiego skarbu, wykładają pieniądze na popieranie niemieczyzny? Co dziwniejsza ludzie ci wcale nie pojmują, że dają pieniądze na utrącenie samych siebie! Czyż myślą bowiem, że Niemcy w razie powtórnego objęcia Pomorza zatrzymaliby ich w posadach urzędniczych?

Stawiamy ten zarzut z całą świadomością jego znaczenia. Możemy po nazwisku dziesiątkami wyliczać urzędników abonujących pisma niemieckie. Nie czynimy tego ze względów ludzkiej pobłażliwości. Iluż to urzędników, gorliwych Polaków odwiedza nasza redakcja i skarży się na germanofilskie sympatie swych kolegów, w ten sposób objawione. A jednak, kto wie — czy wyższe względy nie powinny właściwie nas skłonić

do publikowania czarnej listy

tych, co pracując w urzędach polskich, lekceważą sobie swoje obowiązki narodowe. Tylko bezwzględnością bowiem uda się wytepić pruskie chwasty z pośród warstwy urzędniczej. Takim nielojalnym urzędnikom trzeba wyraźnie podsunąć pod nos ich święty obowiązek: Polski chleb jecie, służcie sprawie polskiej!

Na naszych Kresach Zachodnich niemieczyzna tkwi jeszcze głębokimi korzeniami. Wypada nam więc być w ciągłym pogotowiu, szerzyć ducha polskiego wszędzie i na każdym kroku. Całe społeczeństwo, wszystkie warstwy winny stanąć ochoczo do tego apelu.

Ducha polskiego najskuteczniej propaguje i utrwała prasa narodowa i katolicka. Dlatego należy gorliwie baczyć, aby w każdym domu polskim znajdowała się

wyłącznie gazeta polska.

Niech więc sobie wszyscy wezmą za zadanie propagowanie gazet polskich i tak:

1) wszelkie towarzystwa niech zapoczątkują szeroką w tym kierunku akcję przez swoich członków,

2) urzędnicy - patrioci niech agitują wśród swoich narodowo obojętnych kolegów,

3) władze niech przyczynają się do poczytności gazet polskich przez dostarczanie im świeżych i ważnych wiadomości.

Sądźmy, że na ten nasz apel staną wszyscy patrioci. Działając odpowiednio każdy w swoim zakresie, przyczynią się do ostatecznego ufundamentowania idei narodowej na tutejszym pograniczu. My ze swej strony chętnie będziemy publikowali powzięte w tej kwestji uchwały towarzystw i związków oraz głosy poszczególnych jednostek. Mówi się dużo o stawianiu żywych pomników z okazji.

10-lecia niepodległości.

Otóż my zbudujmy takie pomniki — pomnik gorliwości patriotycznej w naszych sercach i po-

mnik miłości Ojczyzny w sercach naszych obojętnych współbraci. Rozbudźmy w nich poszanowanie dla języka polskiego i zrozumienie dla kultury polskiej.

Pragniemy jeszcze zwrócić uwagę na jedno. W walce z naporem niemieczyzny wybijają się na naszym pograniczu „Dziennik Pomorski” na czoło. Uważamy go

jako bastjon polskości

i wysoko swoje zadania cenimy. Będąc pismem powiatu chojnickiego i powiatów sąsiednich „Dziennik Pomorski” najbardziej jest powołany do odegrania roli propagatora hasel narodowych. Pogranicze nasze musi też być dumne, że posiada własny dziennik polski, a wszyscy patrioci niech uważają za swój obowiązek wspierać go swoją agitacją.

Im bardziej „Dziennik Pomorski” będzie się szerzył w okolicach wyszczególnionych w nagłówku, tem wyraźniejszym znakiem to będzie, iż duch narodowy tam się budzi, iż kultura polska czyni tam postępy. Niech „Dziennik Pomorski”

będzie niejako legitymacją

dla każdego obywatela naszych okolic, świadcząca o jego patriotyzmie!

Zatem: Polacy do czynu! Do 1-go listopada można jeszcze wiele dokonać.

Bierzmy przykład z Włochów Wypowiedzieli wojnę przekleństwu i niemoralnym modom

Walka z przekleństwami.

Chcemy tutaj poruszyć jedną z tych spraw, o których się zwykle „nie mówi”, a o których jednak mówić trzeba. Chodzi mianowicie o nałóg przeklinania, rozpowszechniony u nas — który jest nie tylko brzydkim nałogiem, ale także jednym z tych „nieważników”, które rozkładają i wpływają na moralną atmosferę społeczeństwa.

Nie chcemy na ten temat mówić długo. Nie chcemy w szczególności poruszać sprawy ohydnych form, jakie przybrał u nas nałóg przeklinania, będący zwykle z początku tylko sposobem wyrażania złego humoru, formą „ulżenia” sobie — a później przybieraj. na sile, stający się „sztuką dla sztuki”, niestety, sztuką wstrętną. Każdy z nas, idąc przez ulicę, ma, niestety, zbyt często, sposobność słyszenia tych plugawych wyrażań, których używa się nieraz nawet zupełnie dobrodusznemu, bez złości, będącym jednak obrazą wszy stkiego, co jest dla człowieka bądź miłe, bądź święte. Osluchanie się, z temi plugawymi przekleństwami prowadzi później, zwłaszcza u młodzieży, do przyzwyczajania się do nich, nawet do używania ich. To musi być wytepienie.

Pod tym względem może być dla nas wcale pouczającym przykład Włoch, gdzie od kilku lat prowadzi się energiczną kampanję przeciwko przeklinaniu. We Włoszech ludzie, zwłaszcza lud, tak że mieli (i oczywiście jeszcze mają) nałóg przeklinania przekleństwami wprost nieraz potwornymi w swej ohydnej wymyślności. To też rozpoczęto przeciwko niemu kampanję, prowadzoną z jednej

strony przez rząd z samym Mussoliniem na czele i organizacje faszystowskie — z drugiej strony przez duchowieństwo; dwa lata temu, wszyscy arcybiskupi włoscy wydali w tej sprawie specjalne odezwy. Od dwóch też lat można w każdym sklepie i w każdym publicznym lokalu włoskim widzieć barwną tabliczkę kartowaną z napisem: „Il buon Italiano non blasfemia” (dobry Włoch nie przeklina). Na tę tabliczkę wskazuje urzędnik a nawet kupiec w swoim sklepie każdemu, kto się „zapomni”. Nie wytepiło to oczywiście od razu przeklinania we Włoszech, ale bądź co bądź co kolwiek je powściągnęło.

Walka z nieskromnymi strojami

Włoski „Narodowy Komitet naprawiania mody” wystosował list do ministra komunikacji, w którym domaga się energicznych zarządzeń przeciwko kobietom, jeżdżącym kolejami w nieprzyzwoitych ubiorach. List wskazuje na 40-ty artykuł włoskiej ustawy kolejowej, odmawiający prawa korzystania z kolei osobom, które obrażają przyzwoitość swym ubiorem, i żąda od ministra bezwzględnego stosowania tego paragrafu. W stosunku do cudzoziemek może to być rzeczą trudną, ale nie należy zrażać się trudnościami. Autorzy listu zaznaczają, że pod żadnym warunkiem nie można dopuścić, by kolejami włoskimi jeździły nadal na pół nagie cudzoziemki, albo, by przybierały wyzywające pozy. Podróźni mają prawo do ochrony przed tego rodzaju obrażającym zachowaniem się.

Rycerz Rzeczypospolitej

S. p. generał Rozwadowski

Pogrzeb śp. gen. Rozwadowskiego odbył się w poniedziałek we Lwowie. Zwłoki złożone zostały na cmentarzu Obrońców Lwowa, w katakumbach.

„Głos Narodu“ temu Rycerzowi Rzeczypospolitej poświęca następujące wspomnienie.

Najwyższy Sędzia zabrał go sądowi wojsk., przed którym miał stanąć za przestępstwa, odkryte po przewrocie majowym. Zmarł jako pozwany przed sąd, nie doczekawszy się rozprawy, do której tęsknił i o której ciągle myślał. Ta uporczywa troska o rehabilitację imienia, które pisma sanacyjne nie czekając wyroku obrzuciły błotem oszczerstw, przydała mu ciężaru lat i wywołała chorobę serca, dołączyły się do tego: całoroczne więzienie na Antokolu i zaniedbywana w tym czasie, a niezbędna kuracja. Mimo choroby rozwijał Generał usilną pracę; pisał pamiętniki, które miały być głęboką oceną, a w ciałniejszym zakresie i historią Wielkiej Wojny oraz kampanij polskich w Małopolsce i nad Wisłą, w których brał kierowniczy udział. Drukowaliśmy urywki tych wspomnień, w których jasność i żywość myśli, trafność sądów i wielka erudycja wskazywały na niewyczerpane — zdawało się — jeszcze siły autora. Niestety była to ostatnia i śmiertelna kampanja generała Rozwadowskiego...

Dziś imię jego należy już do historii, do jej kart mówiących o największym bohaterstwie i największym zwycięstwie. Związane pozostanie na zawsze z obroną Lwowa i Warszawy. Do trumny, na której przybity jest pozew sądowy, przyjdzie w tych dniach sumienie narodu z głęboką wdzięcznością i smutnem, pożegnalnem uznaniem. Nie odpowie mu już gorące, dobre serce Generała, nie znające uczuć żalu, ni goryczy i kochające Polskę gwałtowną wprost wulkaniczną miłością. I zresztą Naród pozostał swemu nie-

złomnemu obrońcy wiernym do chwili ostatniej i gardził podejrzeniami sanacyjnej publicystyki. Trumnę Generała okrywa dziś swym zwycięskim sztandarem, a imię jego przekazuje pamięci wiecznej Polaków.

Śp. gen. Rozwadowski należał w byłej armji austriackiej do najzdolniejszych oficerów artylerji. Przez cały czas swej wojskowej służby marzył o wojnie z Rosją, którą utożsamiał z wojną o Polskę. Był szczęśliwym, gdy mógł w roku 1914 iść pod Lublin na czele brygady artylerji. Za akcję pełną inicjatywy zdobył już w pierwszej bitwie order Marji Teresy. Jesień 1918 widzi go w Krakowie, organizującego siły zbrojne polskie następnego miesiąca na czele obrony Lwowa, rok 1919 w Paryżu na czele misji wojskowej, lipiec i reszta roku 1920 jako szefa sztabu wojsk polskich twórcę planu bitwy pod Warszawą i tej bitwy faktycznego kierownika podczas nieobecności w stolicy Naczelnego Wodza. Po wojnie był Generał inspektorem kawalerji, wreszcie w dniach zamachu majowego Wodzem Naczelnym wojsk wiernych rządowi. Potem przyszło więzienie, pozwanie przed sąd i choroba.

Rozmawiałem często ze Zmarłym w sierpniu ubiegłego roku na Jastrzębiej Górze. Przeważnie trzeba się było opierać się jego optymizmowi i jego gwałtownemu zaborczemu patriot. Ostatnie nasze rozmowy toczyły się o zachodniej granicy Polski, które Generał kreślił na rzece Odrze i uzasadniał świetnie racjami wojskowymi i moralnymi. Był to najszlachetniejszy imperjalista Polski, był to Polak rozkochany do szaleństwa w swej ojczyźnie.

Żegnamy dziś z głębokim żalem tego żołnierza wiernego prawu, strażnika honoru polskiego wielkiego wodza i zabiegliwego obywatela. Cześć Jego pamięci! R. i. P.

Krwawe żniwo w komunistycznym raju.

Moskwa, 24. 10. (radjo.) Fala krwawych porachunków w Rosji wzrasta coraz bardziej. Dzienniki notują olbrzymią ilość wyroków śmierci za zgładzenie sowieckich urzędników i skrytobójczych morderstw w odwecie stosowanych przez ludność, wobec przedstawicieli szalejącej komuny.

Sąd w Jankikurhanie skazał na karę śmierci czterech morderców komunisty Szkurowa i komunistki Bazarowej. Wyrok ten ma charakter kontrpresji w stosunku do coraz częściej wydarzających się wypadków politycznych morderstw komunistów.

Na głupotę niema lekarstwa

Djabeł w glinianym garnku

Chłop ucieka przed nim do Ameryki.

Lwów, dnia 24. 10. 28 r.

Jedno z pism lwowskich podaje niżej zamieszczony wypadek, który miał miejsce w Horodyszczu.

Iwan Zawrotniuk, zamożny gospodarz z Horodyszcz król., kopał rów na swoim podwórzu, celem odprowadzenia wody. W pewnej chwili natrafił na jakiś twardy przedmiot, którego jednak mimo najusilniejszych starań nie potrafił z ziemi wydobyć. Dopiero dzięki pomocy Michała Żółtego oraz Mykiety Iwaniszyna przedmiot ten wydobyto. Jak się później okazało, był to gliniany garnek wraz z nakrywką, okryty jakimś nieznanymi hieroglifami oraz napisami.

Chłopów, którzy w pierwszej chwili sądzili, że wykopali zakopany skarb, ogarnął lęk. Rada w radę postanowiono udać się na naradę do znachora z Zagóreczka, który orzekł, że jeśli garnek nie zawiera złota, zawierać może tylko schowanego djabeła. Po dłuższej naradzie, z zachowaniem wszelkiego ceremonjału antydjabelskiego garnek rozbito. Jak Zawrotniuk zapewniał, to w chwili rozbicia garnka miał się unieść opar, który przybrał ludzką postać i zniknął pod powalą chaty.

Czy to prawda, niewiadomo — w rzeczywistości gospodarz wyzywa się pola i inwentarza twierdząc, że skoro uwolnił djabeła z więzi, to n'ema co robić na gospodarstwie i musi wyjechać do Ameryki.

Bezrobotny zamordował

żonę i dwie córki, potem zabił sam siebie

Wiedeń, 24. 10. (radjo.) Wydarzyła się tu straszna tragedia rodzinna. Bezrobotny woźnica Edward Schinzl, znany jako człowiek bardzo gwałtowny, zamordował dziabką do kartofli w nocy na poniedziałek swą żonę 9-letnią córkę oraz 18-letnią córkę swej żony z pierwszego małżeństwa. Następnie morderca popełnił samobójstwo.

Bestjałski czyn Schinzla wykryto dopiero wczoraj. Sąsiedzi dali znać policji, że od niedzieli nie widzieli nikogo z rodziny Schinzla, wobec czego policja otworzyła mieszkanie przemocą i znalazła w niem matkę z dwiema córkami oraz Schinzla nieżywych. Ciała ich znajdowały się w stanie rozkładu.

Radjo — zabójca

Zabił go prąd elektryczny przy naprawianiu anteny

Warszawa, 24. 10. (radjo.) W Sochaczewie zdarzył się wczoraj tragiczny wypadek, 21-letni Jukin Rajtman wraz z ojcem swym i bratem naprawiali zerwaną antenę. W czasie pracy drut spadł na kabel od przewodnika elektrycznego. Ponieważ wszyscy wspomniani w tym momencie trzymali drut, zostali przeto porażeni prądem elektrycznym i wskutek silnego odrzucenia upadli, lekko raniąc się. Jeden tylko Jukim Rajtman upadł tuż przy kablu elektrycznym, nie dając oznak życia. Kierownik miejscowej elektrowni, Grajda, nie przypuszczając, aby od siły 220 volt mógł nastąpić śmiertelny wypadek wezwał Pogotowie Prywatne. Przybyły lekarz, mimo usilnych zabiegów, nie zdołał jednak przywrócić młodego do życia, stwierdzając istotnie śmierć.

Wielkie nadużycia w niemieckim wojsku

Berlin, 25. 10. (radjo.) „Welt am Abend“ ogłasza rewelacyjne szczegóły, dotyczące malwersacji dokonywanych oddawna w intendenturze Reichswehry przez kasjera Martina. Malwersacje te, dobiegające sumy 3 i pół milj. mk., dokonywane były przy pomocy wyższych kół Reichswehry, a więc przede wszystkim komisji kontrolującej, składającej się z wyższych oficerów, którzy, jako sami zainteresowani w tych machinacjach, patrzyli na nie przez palce. Oficerowie ci mają według informacji dziennika, być pociągnięci do śledztwa dyscyplinarnego. W malwersacjach uczestniczyli również fabrykanci i dostawcy — same znane wielkie firmy niemieckie.

W Gdyni wybuchł strajk robotników portowych

Gdynia, 24. 10. (radjo.) Wczoraj wybuchł w Gdyni strajk robotników transportowych w porcie. Zastrajkowało około 1000 robotników. Domagają się oni podwyżki plac oraz uznania Związku Zawodowego Pracowników Transportowych.

Sprawą likwidacji strajku zajął się bardzo energicznie starosta Staniszewski. W kołach eksporterów podkreślają, iż jednym z powodów wybuchu strajku jest fakt, iż w mieście portowym niema inspektoratu pracy.

Bandytyzm na terenie Mińszczyzny

Popłoch wśród ludności.

Wilno, 25. 10. (radjo.) „Dziennik Wileński“ podaje, że na Białorusi sowieckiej rozwinął się bandytyzm, który przybrał groźne rozmiary. Zorganizowane bandy napadają na kasjerów, kupców, przechodniów na ulicach miast. We wsiach pojawiły się zbrojne bandy chłopów, uzbrojonych w różnego rodzaju broń. Bandy te dokonują zbrojnych napadów na zamożniejszych chłopów i kolonistów.

W ciągu dni ostatnich na terenie Mińszczyzny, zanotowano 48 napadów i rabunków. Zaniepokojona ludność wysłała do władz sowieckich delegacje, która domagała się natychmiastowej opieki ze strony władz i wprowadzenia surowych kar na bandytów.

Krwawa walka na ulicach Kolonji

Dwóch bandytów stoczyło bój z 400 policjantami

4 zabitych, liczni ranni.

Kolonja, 24. 10. (radjo.) W poniedziałek wiecz. i przez całą noc z poniedziałku na wtorek miasto Kolonja było widownią sensacyjnej walki ulicznej pomiędzy kilkuset policjantami i 2 bandytami.

Bandyci zostali spostrzeżeni przez policję na jednej z bocznych uliczek miasta i, widząc, że są ścigani, rzucili się do ucieczki, strzelając do policji i publiczności. Po dłuższej ucieczce przez najruchliwsze ulice miasta, obfitującej w momenty dramatyczne, bandyci zdołali się ukryć w ogrodzie, wychodzącym na łąki podmiejskie.

Zaalarmowane posiłki policjantów w ilości 250 ludzi rozpoczęły regularne oblężenie ogrodu. W czasie wymiany strzałów 7 policjantów padło rannych a 1 został zabity. Również poniósł śmierć jeden z bandytów, podczas gdy drugi, korzystając z zamętu, przedostał się do sąsiedniego ogrodu, skąd otworzył morderczy ogień rewolwerowy, skierowany w stronę policji, stojącej w świetle latarni ulicznych.

Rozpoczęto nowe regularne oblężenie, w którym wzięło udział około 400 policjantów. Przez całą noc willa wraz z ogrodem, w której ukrył się tylko bandyta, była otoczona. Rano, gdy się tylko rozwidniło, znów przystąpiono do ataku, lecz na terenie, który otoczony był w nocy łańcuchem policjantów, bandyty już nie znaleziono. Znikł on w zagadkowy sposób bez śladu.

Według ostatecznych doniesień Agencji Hava-sa z Berlina w walce z bandytami zginęło 3 policjantów a 2 policjantów i szereg przechodniów odnieśli rany.

Osobliwa ceremonia religijna

Paryż, 25. 10. (radjo.) W Besancon, we Francji kardynał Binet udzielił święceń zakonnych trzem nowym zakonnicom. Jedna z nich nazwiskiem Blum, porzuciła religję mojżeszową, druga Romanow, spokrewniona z carską rodziną rosyjską, porzuciła dla katolicyzmu prawosławie trzecia zaś nowo wyświęcona zakonnica, nazwiskiem Risler, przeszła na katolicyzm z protestantyzmu.

Rewolucjonista wpadł ze strachu pod dorożkę

Lódź, 24. 10. (radjo.) Wczoraj na placu Reymonta poseł komunistyczny Rosiak zebrał tłum robotników, do których rozpoczął wygłaszać antypaństwową mowę. Kilka przechodzących osób rzuciło się na posła Rosiaka z laskami. Poseł Rosiak chciał wskoczyć do przejeżdżającej dorożki, lecz z pospiechu upadł i dostał się pod koła. Kilku jego adherentów wydoszło go z pod dorożki i odwiezło do domu. Tłum rozpedziła policja, przyczem aresztowała kilku komunistów.

tragedja na Wołyniu

Furjat zabił 7 osób i ranił ciężko 5 osób.
Warszawa, 24. 10. (radjo.) Donoszą z Kowla, że we wsi Śmida doszło do niezwyklej tragedji. Na posiedzeniu rady gminnej 49-letni J. Mezwowiec pokłóciwszy się z wójtem, wszczął awanturę, za co wyrzucono go za drzwi. Mezwowiec zaczął krzy-
 czeć i odgrażać się.
 Krzyk ten zwabił posterunkowego policji, który go chciał aresztować. Mezwowiec wpadłszy w furję, wyrwał policjantowi bagnet i pchnął go nim w serce. Policjant zmarł natychmiast. Następnie Mezwowiec zabił starszego posterunkowego Marciniaka i pobiegł na wieś, zabijając po drodze Janusza Emmego. Wpadłszy do domu żydowskiego, zabił tam dwie osoby.
 W ostateczności okazało się, że Mezwowiec zabił 7 osób i ciężko ranił 5 osób. We wsi powstała panika. Po godzinie przybył samochodem komendant policji powiatowej z Kowla z dwoma policjantami, rozbroił Mezwowca i przewiózł go do Kowla. Mezwowiec tłumaczy się, że działał pod wpływem tajemniczego przymusu diabła, który miał mu się pokazać.

Krwawy terror przedwyborczy w Ameryce
 Przeciwnikom politycznym obcina się palce, uszy i nosy.
Waszyngton, 24. 10. (radjo.) Według sprawozdania, przesłanego do departamentu stanu przez oficera amerykańskiego, który śledzi sprawę wyboru w Nicaragui, wielu mieszkańców Nicaragui zostało zabitych przez powstańców, zwolenników gen. Sanddino.
 Wciążu nocy banda powstańców pod dowództwem Alta Mirany wtargnęła do miasteczka San Marcos, dopuszczając się tam okrucieństw. Wiele osób zostało zmasakrowanych. Ofiarom obcinano palce, uszy i nosy.
 Raport zaznacza, że celem do którego dąży Alta Mirana, jest sianie przestachu dla przyszłego mieszkanciem w zapisywaniu się na listy wyborcze w związku z wyborami, które mają się odbyć w listopadzie.

Zjazd bezbożników
Ryga, 25. 10. (radjo.) W Wiatce odbył się pierwszy zjazd bezbożników. Na zjeździe stwierdzono, że cerkiew prawosławna oraz różne sekty religijne wzmożyły się na siłach. W gubernji wiackiej działają 63 organizacje ewangelistów oraz gminy adwentystów w liczbie 16. Zorganizowały się również inne dotychczas nieznanne sekty t. zw. „triasunów“ i trzeźwienników.“
 Do różnych organizacji religijnych należy oficjalnie 147 000 osób. Do związku bezbożników należy tylko 2.000. W ubiegłym roku wybudowano 4 nowe cerkwie i 6 domów modlitwy.

Gdańsk przygotowuje się do plebiscytu w sprawie zmiany konstytucji
Gdańsk, 24. 10. (radjo.) Dwa ugrupowania polityczne w Gdańsku a mianowicie niemiecko-gdańska ludowa, reprezentująca właścicieli nieruchomości oraz związek organizacyj mieszczan-
 skich prawcowego charakteru dokończyły przygotowania do plebiscytu w sprawie zmiany konstytucji gdańskiej. Przedłożone senatowi wnioski podpisane zostaną przez 2000 uprawnionych do głosowania tak, że w czasie od 22 października aż do 10 listopada ludność gdańska zostaje zapisywana do list plebiscytowych; głosowanie odbędzie się w późniejszym terminie, oznaczonym przez senat.
 Jak slychać, ludność polska w Gdańsku uważa całą sprawę za rzecz wewnętrzną gdańszczan niemieckich i nie będzie brała udziału w głosowaniu.
Komisaryczny burmistrz m. Gdyni
Warszawa, 24. 10. (radjo.) Donoszą z Torunia że wojewoda pomorski mianował burmistrzem komisarycznym w Gdyni wiceprezydenta z wyboru p. Ewerta Krzemienieckiego.
Tragiczna tajemnica
Matka znalazła swoje czworodzieci powieszono u belki na strychu
Warszawa, 23. 10. (radjo.) We wsi Zarzecze gm. pierszajskiej, pow. wołyńskiego zdarzył się wypadek, mrozący krew w żyłach. Mieszkanka Zarzecza niejaka Ewa Dzienisik powróciwszy one gdał po południu z lasu do domu znalazła na strychu zastygłe trupy czworga swych dzieci w wieku od lat 4 do 14. Dzieci były powieszono. Potwórny ten mord, dokonany przez jakieś tajemnicze ręce na czworgu dzieci biednej wdowy wywołał wielką sensację w całej okolicy. Powiadomione o tem wypadku organa śledcze wszczęły natychmiast energiczne śledztwo. Zachodzi przypuszczenie, iż tego dokonał 14-letni syn wdowy w momencie obędu, poczem popełnił samobójstwo. Niemniej jednak kursuje pogłoska, iż mord został dokonany przez zemstę.
Spaliła się cała wieś we Francji
Paryż, 24. 10. (radjo.) W St. Pierre de Mesage w pobliżu Grenoble, zapaliło się z powodu nieostrożności dwu automobilistów 15 domów. Automobilisci napelniali benzyną zbiorniki przy

świecie, przyczem przyszło do eksplozji. Z płonących samochodów płomienie przerzuciły się na budynki i obróciły prawie całą wieś w perzynę. Z powodu braku wody, musiano się ograniczyć do ratowania dwu domów przed pożarem.

Ku czci b. wojewody pomorskiego
Toruń, 23. 10. W celu uczczenia pamięci byłego wojewody pomorskiego, śp. Kazimierza Młodzianowskiego, gmina Rożental w powiecie Lubawskim uchwalila zmienić swą dotychczasową nazwę na Młodzianowo.

Piętnastoletnia matka powiła trojaczki
Paryż, 25. 10. (radjo.) W Collobries we Francji, młodziutka Włoszka, Ferrero, wydała na świat trojaczki. Młoda matka liczy zaledwie lat 15.

Fundacja Kościuszkowa
na cele wymiany młodzieży studyjacej
Nowy Jork, 24. 10. (radjo.) Polski Związek Narodowy zdeponował w Fundacji Kościuszkowskiej 30000 dolarów w obligacjach polskiej pożycz

ki 8 procentowej. Fundusz przeznaczony został na cele wymiany między Polską i Ameryką kształcący się młodzieży. Ogółem zebrano na fundację kościuszkowską przeszło 120000 dolarów.

Międzynarodowa konferencja Czerwonego Krzyża.

Haga, 24. 10. (radjo.) Wczoraj rozpoczęła się tu 13-ta międzynarodowa konferencja Czerwonego Krzyża. Na konferencję przybyło przeszło 50 delegatów z różnych państw.

Na porządku dziennym konferencji wybija się na pierwszy plan sprawa ochrony ludności cywilnej przeciw skutkom wojny gazowej, oraz kwestja łagodzenia skutkom wojny gazowej, oraz rzyść ludności cywilnej.

Kryminal za nieczytelne recepty

Chrystjania, 25. 10. (radjo.) Wiele już tragicznych wypadków spowodowały nieczytelne recepty lekarskie Dlatego też w Norwegji wydał rząd ustawę, na podstawie której lekarze piszący recepty nieczytelnie i podpisujący również niewyraźnie swoje nazwisko, będą karani więzieniem aż do 3 miesięcy bez zamiany na grzywnę.

Nabywajcie przepisowe flagi państwowe nowego typu
Odezwa z okazji 10-lecia niepodległości

Zbliża się wielka uroczystość narodowa, 10-ćciolecie Niepodległości Polski, podczas której wszystkie domy w naszym mieście powinny być udekorowane flagami państwowymi.

Podczas ostatnich uroczystości spotykano w naszym mieście wielką ilość flag nie przepisowych pod względem barwy, rozmiaru i wykonania; spotykano też i flagi brudne

Ponieważ rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej ustalono przepisowy wzór flagi państwowej, Towarzystwo Wytwórczości Polskiej w Warszawie produkuje wspomniane flagi ściśle według wzoru, podanego w rozporządzeniu i ze względu na wielką ilość odbiorców jest w możności ceny za takowe obniżyć, mianowicie za flagi dużego rozmiaru 158 cm. x 254 cm. kosztuje 18 zł., za flagi średniego

rozmiaru 90 cm. x 144 cm. kosztuje 9.— zł., za flagi mniejszego rozmiaru 80 cm. x 128 cm. kosztuje 8.— zł.

Przy zbiorowym zamówieniu flag firma nie liczy kosztów opakowania i porta pocztowego, tudzież przy zamówieniu większej ilości daje pewien procent.

Komitet uroczystościowy 10-cio lecia Niepodległości Polskiej apeluje zatem do Mieszczanstwa Chojnickiego, aby w dniu tak ważnym wywieszano jedynie flagi przepisowe.

Zamówienia na przepisowe flagi państwowe nowego typu uprasza się uskuteczniać w ratuszu, pokój nr. 8. do dnia 30. października br.

Komitet uroczystościowy z p. Dr. Sobierajczyk burmistrz.

KRONIKA MIEJSKOWA.

CHOJNICE, dnia 25 października 1928 r.

Od jutra znowu zaczynamy
 Z powodu nawału materiału aktualnego musieliśmy przez 3 dni wstrzymać się z drukiem powieści. Uporawszy się z tą przeszkodą, zaczniemy od jutra zamieszczać odcinek powieściowy w dalszym ciągu.

Dziś w czwartek zebranie Sokoła.
 Dzisiaj wieczorem o godz. 8 odbędzie się zebranie miesięczne Sokoła w Konsumie Urzędniczym. Na porządku obrad znajdzie się dużo ważnych spraw. M. i chodzi o Zlot Wszeczolowski, który odbędzie się w przyszłym roku w Poznaniu. Ponadto chodzi o utworzenie sekcji ping-pongowej. Ping - pong jest miniaturowym tenisem. Gra ta daje miłą rozrywkę wśród długich wieczorów zimowych. Zatem druhowie ćwiczący i amatorowie ping - ponga powinni się dzisiaj wieczorem stawić na zebranie.

Dzień oszczędności.
 Międzynarodowy kongres oszczędnościowy, odbyty w roku 1924 w Medjolanie, ustalił dzień 31 października, jako dzień, corocznie poświęcony w całym świecie krzewieniu oszczędności.

W Polsce już po raz 3 odbęd. się w tym roku „Dzień oszczędności“, zorganizowany przez instytucje komunalne, państwowe i spółdzielcze. Akcją kieruje Centralny komitet oszczędnościowy pod przewodnictwem prezesa P. K. O. dr. Grubera.

Zawody strzeleckie.
 Nasza straż graniczna nie tylko dzielnie strzeże granic i tropi bez miłosierdzia przemytników, lecz też szuka sukcesów w sporcie.
 Zaledwie dopiero co został ukończony wielki bieg sztafetowy wśród granic Rzeczypospolitej straży Granicznej i K. O. P., bieg ten jest w Polsce Odrodzonej dotychczas największą imprezą sportową, a już zrykuje się do ogólnych zawodów strzeleckich z K. O. P.

Tak jak do ogólnego biegu sztafetowego odbywały się próbne biegi sztafetowe w obrębie komisariatów, Inspektoratów Gł. i Okręgowych, tak też i obecnie po zmierzaniu swych sił w obrębie komisariatów, w ostatni wtorek odbyły się zawody „zielonych“, w Chojn. z tutejszej komendy Inspektoratu Straży Granicznej. Udział w zawodach wzięło z każdego komisariatu po 2 szeregowych.

Zwycięzcami zostali str. Talaśka z komisariatu S. G. Kamień, który zdobył I-szą nagrodę, wartości zł 100, oraz przodow. Kapka ze Sztabu Inspektoratu, zdobywając II-gą nagrodę wartości zł 50

Zawadzienie do panów kupców.
 Przypominamy ponownie, że wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Grudniadzu odbędzie się w niedzielę, dnia 4 listopada br., w godzinach od 9-tej do 20-tej w lokalu „Hotel Priebé“ w Chojnicach.

Panowie Wyborcy zechcą zaopatrzyć się w paszporty, w dowody osobiste, lub w inne dokumenty, stwierdzające tożsamość osoby, oraz, o ile chodzi o spółki, o pełnomocnictwa, uprawniające głosującego do głosowania w imieniu spółki.

Młodzież gimnazjalna żegna swego katechę ks. Prałata Dr. Kirsteina.
 Wczoraj po piątej lekcji o godz. 12.30 odbyło się w auli gimnazjalnej uroczyste pożegnanie opuszczającego Chojnice ks. Prałata Dr. Kirsteina.

Na uroczystość tą przybyli całe grono profesorskie, uczniowie zakładu oraz kilku byłych uczniów gimnazjum. W auli panuje poważny nastrój.

Uroczystość rozpoczyna orkiestra gimnazjalna odegraniem Serenady Mozarta. Ucichała smętna melodia „Serenady“, a oto chór męski intonuje „W dniu pożegania“.
 Przemawia teraz Dyrektor gimnazjum Dr. Korzeniowski. W słowach z głębi serca pochodzących żegna w imieniu władz przelotnych, grona profesorskiego oraz własnym odchodzącego ks. Prałata.

Wskazuje p. Dyrektor na zasługi, które położył ks. katecheta około rozwoju gimnazjum, wskazuje również na prace, położone około młodzieży, której był prawdziwym ojcem i opiekunem.

W imieniu uczniów żegna odchodzącego katechę p. Repiński z kl. VIII. Po wygłoszeniu przez Rolbieckiego wiersza pt. „Błogosławieni“ Jana Kasprowicza, przemawia ks. Prałat Kirstein. Zaznaczył, że nie przypuszczał, iż zostanie się będzie takie ciężkie. Prosi swych uczniów, żeby kroczyli dalej po obranej sobie drodze i zapewnia że będzie o nich zawsze pamiętał. Odegranie marsza zakończyło tę rzewną uroczystość.
 (w)

Wesołe wieczory w „Hotelu Centralnym“

Po zremontowaniu lokali urządzono w „Hotelu Centralnym“ przed niedawnym czasem kabaret. Kierownictwo przedsiębiorstwa spoczywa w doświadczonych rękach dobrego fachowca i trzeba przyznać iż dzięki jego wysiłkom Chojnice zdobyły jak na swoje stosunki dobry i interesujący lokal rozrywkowy. W miesiącu następującym dwukrotna zmiana programu. Obecnie zaangażowane nowe siły artystyczne.

Na program składają się występy humorystyczne, śpiewackie i taneczne. Jako humorysta a zarazem konferier występuje znany polski komik kabaretowy p. Kossakowski. Pełne werwy i tryskającego humoru kuplety jego potrafią rozweselić najbardziej zasmucone serca. Z ogólnym poklaskiem spotyka się piosenki p. Ziemskiej, świadczące o doborowym repertuarze tej artystki a śpiewane miłym głosikiem. Swego rodzaju atrakcją stanowią także akrobatyczne p. Wilson, która rodem Wegierka, objechała całą Europę, obecnie występuje w Polsce.

Jak nam kierownictwo kabaretu donosi, program ulegnie z dniem 1 listopada znacznym ulepszeniom.

Ta, która odmówi nie może.

Kino „Nowości“ wyświetla dzisiaj pod powyższym tytułem film 10-aktowy, pełen pikanterji i browarowego humoru. Traktuje on z za kulis dzisiejszych modnych małżeństw, zawieranych pod znakiem... charlestonea. Rolę główną odtwarza uroczą Lee Parry. Kto chce się zdrowo uśmiać, niech pośpieszy na przedstawienie.

Z najbliższej okolicy.

Czersk. (Mecz piłki nożnej.) W nadchodzącą niedzielę zostanie znów po długiej przerwie rozegrany mecz piłki nożnej na boisku miejscowym. Do walki staną I drużyna nowoutworzonego w mieście naszym C. K. S. „Olympia“ z I drużyną „Sokoła“ czerskiego. C. K. S. składa się z najlepszych graczy miejscowych, dawniejszych członków sekcji piłki nożnej przy „Sokole“ i Młodzieży stąd mecz zapowiada się bardzo interesująco. Gra rozpocznie się o godz. 1-szej w południe.

(Wczoraj odbył się pogrzeb zamordowanego śp. Brański.) Ogólne przygnębienie wywołał w mieście naszym wczorajszy pogrzeb w tak ohydny sposób zamordowanego śp. Brański. Pocziwy starzec nie przypuszczał napewno, iż w tak skromny sposób kłaść będą ciało jego na wieczny spoczynek. Przewieziono zwłoki jego w skromnym trumnie na małym wózku ręcznym z kostnicy na cmentarz i tu po odprawieniu obrzędów religijnych przez ks. wikarego spuszczone trumnę do grobu.

Czersk. (Z życia Handlowców.) Zebranie Tow. Handlowców w Czersku odbyło się w środę dnia 24 bm. w lokalu p. Jagalskiego o godz. 8.30 przy dość liczny udziałem członków i członkiń. Zebranie zagał kolega prezes Sękowski hasłem „Cześć kupiectwu“ poczem nastąpiło przeczytanie protokołu z ostatniego zebrania, przez kolegę sekretarza J. Sadowskiego. Protokół został jednogłośnie przyjęty.

Na członków zgłosili się pp. Ossowski Fr. i Sieg Klemens, których też przyjęto.

Następnie kolega prezes wygłosił referat w sprawie przystąpienia wszystkich kolegów i koleżanek do Związku Pracowników Kupieckich w Poznaniu, wyjaśniając zarazem cel tegoż Związku. Do Związku Pracowników Kup. w Poznaniu zgłosili się wszyscy obecni.

Sprawozdanie z odbytego wieczorku zdał kolega prezes. Sprawozdanie kasowe zdał kolega skarbnik Gwidzda. W wolnych głosach nie zabrano głosu, wobec czego kolega prezes solwował zebranie.

Targowica Miejska w Poznaniu.

Urządowe sprawozdanie targowe.
Poznań, dnia 23 10. 1928.

Płacono za 100 kg. żywej wagi.

Ceny loco targowica Poznań, łącznie z kosztami handlowymi.

Bydło:

B. Stadniki:

- a) pełnomięsne, wyrosłe, najwyższej wartości rzeźnej —
- b) pełnomięsne młodsze 138—148
- c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze 116—126

C. Jałówki i krowy:

- a) pełnomięsne, wytuczone jałówki najwyższej wartości rzeźnej —
- b) pełnomięsne, wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7 170—180
- c) starsze wytuczone krowy i mniej dobre młodsze krowy i jałówki 150—156
- d) miernie odżywione krowy i jałówki 120—126
- e) lichy odżywione krowy i jałówki 90—100

Cieleta:

- b) najprzedniejsze cieleta tuczone 180—186
- c) średnio tuczone cieleta i najprzedniejsze ssaki 164—170
- d) mniej tuczone cieleta i dobre ssaki 144—154
- f) liche ssaki 130—140

Owce:

- Opasy chlewne.
- a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne —160
- b) starsze skopy tuczne, liche jagnięta i dobrze odżywiane młode owce 130—140
- Opasy polne:
- b) miernie odżywione skopy i owce 110—118

Świnie:

- b) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi 224—228
- c) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi 216—220
- d) pełnomięsne od 80 do 100 kg. żywej wagi 200—204
- e) mięsne świnie ponad 80 kg. 180—190
- f) maciory i późne kasty 160—200

Przebieg targu spokojny

Zgubiłem 50 złotych nagrody
książeczkę z 160 zł.

wśród w ul. Gdańskiej
Uczelwy znalazca zechce łask. oddać takowe w eksp. Dzien. Pom. 2264

Najlepszy
fran - keron.
olej maszynowy
olej cylindrowy
olej do wirówek
olej Hauffer'a
poleca 2268

A. Ludwig.

wypłaca Dom. Zbenly temu, kto wskaże złodziei aby takowych sądowo ukarać, za zwozenie z korce ziemniaków. 2245
Zarząd.

Czelaźników ślusarskich

solidnych i sumiennych poszukują natychmiast na stałe zajęcie. 2238

Antoni Lisewski
mistrz ślusarski
Cmentarna 2.

Oddział: Konfekcja damska!

I. piętro.

Elegancki płaszcz

modną sukienkę

najpiękniejszy kapelusz - modelowy

największy wybór

i najniższe ceny znajdzie się u firmy

Juljusz Schreiber - Chojnice, Rynek 17. Telefon 48.

Wezwanie.

Wszystkich obywateli Państwa Polskiego płci męskiej, urodzonych w roku 1908, zamieszkałych w obwodzie miasta Chojnice, wzywa się niniejszym do zgłoszenia się w ratuszu, pokój nr. 4, w czasie od 1. do 30 11. 1928 z. włącznie celem zapisania ich do spisu poborowych. 2265

Winną niedopełnienia obowiązku zgłoszenia się ulegną karze grzywny do 150. — zł. lub aresztu do dni 14, albo obu tym karom łącznie.

Chojnice, dnia 23. października 1928 r.

Magistrat.

Świetne wyniki naszego bezoperacyjnego

leczenia raptury

Setki notarialnie potwierdzonych referencji wyleczonych osób można na życzenie otrzymać. (Podwójne porto pożądane). Na p.

Dzięki metodzie leczenia raptury instytutu „Hermes“ Hamburg zostałem zupełnie wyleczony i podczas leczenia wykonywałem wszelkie prace wchodzą w zakres rolnictwa. Aug. Marquart, Rolnik, Kannenberg 29. 4. 28.

Wdzięczność z powodu wyleczenia z raptury syna mego przez „Hermes“ instytut Hamburg 36 zmusza mnie do publicznego ogłoszenia zadowolenia i uznania. Radzę wszystkim cierpiącym na rapturę, przekonać się o skutecznej metodzie leczenia **Bruno Heuter, Stralsund.** 22. 2. 28.

Godziny przyjęć naszego lekarza zaufania w **Człuchowie:** w czwartek, 1 listopada przed poł. od godz. 10—1 i po poł. od godz. 3—7. w Hotelu Deutsches Haus.

„Hermes“ Ärztliches Institut für orthopädische Bruchbehandlung. G. m. b. H. **Hamburg**, Esplanade 6 (lekarz kierow. Dr. H. L. Meyer.) 2257

Najstarszy i największy instytut leczniczy tego rodzaju

Poszukuję

dziewczyny

do wszystkiego z gotowaniem od 1. pm. lub od 15-go listopada. Adres wskaże ekspedycja Dziennika Pomorskiego. 2261

Zajęcie i królcze skórki

kupuje po najwyższych cenach. 2262

Surowce

Szachtsznajder
Młyńska 20.

KINO NOWOSCI

Tylko w czwartek 25 bm. o godz. 8-15
Smiech! Humor!

Ta która odmówić nie może

Wielki film w 10 akt. pełen pikantacji i brawurowego humoru, z za kulis dzisiejszych modnych małżeństw, zawieranych pod znakiem... **Ch arlestona.** Mistrzynią na rok 1928 w zawieraniu małżeństw à la minute jest uroczą, pełną wdzięku i powabu 2259

Lee Parry

Przepych wystawy! Najwyższy artyzm gry! Ceny zwykłe! Koncert wzmocniony! W piątek:

Wielki podwójny program w 20 akt.

Baczność!

Polecam mój bogato zaopatrzone **skład obuwia**

we wszystkie artykuły fabryczne i własno-ręcznego wyrobu po niskich cenach. Poza tym wykonuję obuwie podług miary i przyjmuję reparacje.

M. Płottka.

Gdańska 11.

Suche rąbane

drzewo

z odnośnieniem sprzedaje po niskich cenach

Szachtsznajder

2263 Młyńska 20.

Człuchowska 15.

Świeżo palone 2269

kawy

po znanych cenach u

A. Ludwig'a.

Przetarg przymusowy
W piątek dnia 26. października b. r. o godz. 17-tej sprzedam na podwórzuspedytora Nowackiego najwięcej dającym za gotówkę:

1 beczkę wina 50 but.

Rogowski
kom. sąd. Chojnice. 2272

„Dagoma“
konserwy warzywne
poleca 2266
A. Ludwig.

Podejmuję się wszelkich jazd samochod.

w każdej porze również zagranicę.

A. Kosiedowski
2271 Gdańska 20. Tel. 94

Piec kaflowy

tanio na sprzedaż u 2274
Fa. Merkur,
Chojnice, Młyńska 13.

Pierwszorzędne 2267
mieszanki-herbaty

w paczkach po 50 i 100 gr.

herbata
(prima mieszanka cejlońska) odważone, korzystnie u

A. Ludwig'a.

Ostrzeżenie.

Ostrzegam przed kupnem wzięt. nabyciem weksli na 700 zł płaćny 5. 11. 1928 r. 900 zł. „ 30. 12. 1928 r. 500 zł. „ 1. 12. 1928 r. 1500 zł. „ 1. 3. 1929 r. od Mieczysława Zaremby z Zblewa wzgl. od Józefa i Apolonji małżonków Langowskich z Ocyplu, pow. Starogard, gdyż te weksle unieważniłem

Zalesie, pow. chojnicki, dnia 24. 10. 28 r.
Jan Szopiński. 2260

Więzienie w Chojnicach ogłasza

konkurs na dostawę:

200 ctn. kartofli
70 „ maki żytniej 80%
10 „ kaszy jęczmiennej
10 „ grochu
20 „ kapusty świeżej
10 „ brukwi
10 „ pęczaku
6 „ fasoli
5 „ tłuścuzu
1 „ kawy palonej-jęcz.
Oferty zamknięte należy złożyć do dnia 3. 11. 28 r. godz. 10 na ręce naczelnika więzienia. 2258

Galla.

Dziewczyna

która samodzielnie gotuje do wszystkich prac może się zgłosić. 2273

Dworcowa 58 I.

Służącej

do wszelkich prac domowych pracowitej i rzetelnej poszukuje zaraz. 2270

Restauracja Nowa-Ameryka